

Pipafigyist

A Tanár Úr emlékére – helytörténeti feljegyzések

Jászfényszaru nagyközség földrajzi nevei

Kiss József (1924–1989, tanár, helytörténész) 1981-ben írta tanulmányát, amelyből részletet közlünk. Szállástól a mezővárosig tanulmányból idézünk (Szerkesztette Langó Péter, a tanulmányt sajtó alá rendezte Tóth Tibor.)

Kiss József: „Úgy ítélem meg, hogy a sok más néprajzi munka közül a legfontosabb a földrajzi nevek összegyűjtése. Szükségességét, halaszthatatlanságát bizonyítja, hogy a tagosítások, a nagygazdaságok kialakulása egyszerre fölőlegessé tette a népi névanyag nagy részét. Ahol a gazdaságok vezetőiben nem volt meg a hagyománytisztélet – nagyrészt figyelmetlenségéből –, ott a tábláknak számokkal való jelölésével egycsapásra kiszorították a népi névkincset a használatból, s csak az egyre idősödő és fogyó élők emlékeiben lehet ezeket a neveket megtalálni és megmenteni. Szerencsére nálunk a népi névanyag használata az általános...”

...Törekedtem a szó szerinti közlésre. Többet elmondták ugyanarról a dologról, eseményről ugyanazt vagy megközelítően ugyanazt, de nem úgy, más megfogalmazásban, más szavakkal. A sokak szerint oly hallgatagnak, szófukarnak kikiáltott magyar paraszt a magyar szókinés mesés gazdagságát mutatta be.

Nem kis gyönyörűségem telt ebben a munkában. Életem értelmének egy kis darabkája ez. Ugyanezt tapasztaltam beszélgetőtársaim részéről is. A fél évszázados múlt emlékeit fél évszázaddal megfiatalodva, újból átélve varázsolták vissza. Elbeszéléseik nyomán én is együtt éltem velük a múlt század eseményeiben. Bár ekkor so-

kuk számára nagyon küzdelmes volt az élet.”

„A község első okleveles említése 1433. évben Zsigmond király részéről kelt Budán – Fevenszaru alakban.

1469. évben Mátyás király ideje alatt – Fewenzaru.

1492. Ulászló okiratában – Fewenzaru.

1647. évi összeírásban – Félzaru.

1692-től a parókián anyakönyvezésben – Jász-fénzaru.

1781-ből származó Bedekovich Lőrinc térképén – Főveny szaru.

1814-től Jászfényszaru.”

Barát-tó

Dr. Fodor Ferenc A Jászság életrajza c. könyvében a 146. oldalon írja: „Monostort, melyet később újraalapítottak, a hagyó-

mány szerint Aba Sámuel alapította 1042 körül... Kétségtelen, hogy itt csakugyan apátság állott fenn a középkorban... Benecs apátság egykori léte ma már tisztázott. E monostor helye is pontosan ismert már,

katársra keresett fel, hogy jelöljem be a tavat térképükön. Közölték, hogy Szele Hermann Ottóhoz írt levelében említette a kolostort. 1972-ben a Barát-tó helyén kb 1 kh kiterjedésű kaszáló volt, a keleti szélén egy kútszerű mélyedés. A víz mélysége meghaladta a két métert. Ma az egész terület szántó.

Adamcsek Imre tanítótól hallottam negyedik osztályos koromban, 1934-ben, hogy a tó fenekére süllyedt harangok mindig megkonduáltak, ha a falut valami veszély fenyegette.

„A tó vize soha nem fagyott be. A tó partján lévő templom bestüllyedt a tóba. A tóból a harang minden hetegyik esztendőben felgyűtt.” (RP.)

„A Kalo-dűlőbe (1946-ig a szóban forgó terület Kalo Márton tulajdona volt. mt.) ki akarták ásni a harangot, de ahogy ástak, egyre lejjebb süllyedt.” (HJ.)

„A Barátok-tójánál valamikor egy templom vót, oszt ott barátok laktak. Valami miatt elsüllyedt a tóba. Egyidőbe belefogtak, hogy kibontják, de nem sikerült.” (RJ.)

„Cserhádi István 1826-ban született. Kossuth katonája vót. Apám tüle hallotta, hogy 1863-ba rettenetes szárazság vót. Még nád se termett. Becsapták a marhákat az emberek a szőlők alá. A csengetyűrű, meg a kolomprú tudták, hogy merre jár a marha. A Barátok-tója is kiszáradt. Kutat akartak ásni, hogy legyen hun itatnyi. Megtánáták a harangot, de nem bírták se kiásni, se kihúzni. No majd másnap. De rágyűvő éjjerre olyan nagy eső lett, hogy elborította a víz a tólat. Benne is maradt a harang. Egy templom vót ottan.” (JI.)

Lejegyezte:

Kovács Béláné Pető Magdolna

az egri egyházmegye 1843. évi sematizmus szerint valóban a Barát-tó mellett állott az apátság. 1891-ben azután Szele, fényzarusi ügyvéd saját szőlőjében véletlenül megtalálta a templom és az apátság romjait, a Barát-tó keleti csücskétől kissé észak-északkelet felé a fényzarusi vasútállomástól, a községbe vezető úttól északra. Romjai 1758-ban még annyira épek voltak, hogy ekkor két ferences rendi barát itt még missziót tartott. Hogy mikor pusztult el, nem tudjuk, a török világ alatt már nem említik.”

1968 táján a Nemzeti Múzeum két mun-

Babits Mihály: Úti napló

Az útinapló elavult műfaj; és mégis voltaképpen minden élet utazás és minden őszinte könyv útinapló! Nevetem azokat, akik nehezen szánják el magukat kisebb-nagyobb útra: félnek az idegen tájaktól, új arcoktól, nem sejtett kényelmetlenségektől, veszélyektől. De hát nem utazunk-e valamennyien ismeretlen állomások felé, ellenállhatatlan, maradhatatlan, az idegen, veszélyes jövőbe?

Ki tudja, hova érünk, mi vár ránk?

A szabad lélek érzi, hogy jó ez így, s az élet, ha nem volna utazás, unalom volna. Az enyém csak hadd legyen utazás!

Jövő, te szép jövő! Vasúton, az időn, hadd robgok feléd, jövő, te szép jövő! Feléd, eléd: beléd! Sohasem elegendő paripám sint sodor, meg nem fékezhetőn.

Láthatatlan sinén, egyformán, ügetőn, örök-mozgón, örök vágyammal száll versenyt ő s vágyam szilaj kocsis! Tajtézkzik perc, esztendő s el nem hajló sinén beléd izzik, jövőm!

Jövőm, te szép jövőm! Vágygá váll sín és törvény: csábító alagút! Szirénrel teljes örvény, öledbe mind belébb örök kéjjel veszem:

mint szerelmes, mohón, lázult párája olvad, beléd, mélyen beléd fürödni vágyom oly vad, jövő, csodás jövőm, örökfriss kedvesem!

***

Az utazás célja az utazás. Bölcs ember minden hova örömmel ér, s mindenholon örömmel távozik. Jó volt oda is eljutni, s nem jó lett volna ott maradni.

Nem kell megvetni egyetlen állomást sem. A szoba, ahol ezt olvasod, egy állomás. Anélkül is szegényebb lenne utad. Nézz körül a szobában és nézz körül odakinn. Vagy ülj fel az időgépre, ugord át az éveket és nézz körül.

Ami jön, nem lesz összefüggő. Levelek lesznek útinaplómból. Minden lélek utazik (térben és időben) – és minden őszinte könyv útinapló.

Élj a mában, s tervezd a jövőt

Jólesik elmerengeni a múlton, régi fényképeket, cikkeket, térképeket nézegetve, érezve a leprélt virág vagy a frissítő citromfű, menta levelének illatát. Szívesen idézzük fel életünk sikeres és boldog időszakát, vagy merengünk talányain, kutatjuk titkait. Az sem ritka, hogy éppen így jut eszünkbe valami remek megoldás a jelen problémáira. Tehát a visszaemlékezés lehet kellemes – menekülve a napi stressztől, sőt hasznos is. S persze nem véletlen, hogy az ókori bölcs mondás azt tartja: „élj a mának!”, élvezni kell a jelent s így lehet tervezni a jövőt.

Minden ember életében eljön az az időszak, amikor visszatekint életére, értékeli az addig történeteket. Az első ilyen az életközép-krízis (40-55 éves kor között), sokan ekkor döbbennek rá, hogy nem elégedettek az életükkel (nem veszik észre, mennyire megváltozott a világ, vagy éppen ő megtett mindent, de mások nem értékelik a munkáját). Van, aki ekkor gyökeresen változtat az életén s persze van, aki csak sajnálkozik az elmúltakon.

Később, idősebb korban újra előjön az igény a visszapillantásra – az idős embereknek csak az emlékeik maradtak, ebből élnek, ilyenkor nagy változásokra már nem nyitottak.

A visszanezés és a letűnt idők siratása helyett körül kell nézni, hogyan élünk teljesebb életet – egy középkorú embernek hihetetlen erőforrásai vannak. Az optimista ember könnyebben halad a korral, észreveszi a kínáló lehetőségeket. A mostani bölcsességünk korábbi tapasztalatainkon, esetleges hibáinkon alapul. Le kell vonni a konzekvenciát és előrenézni – s így nem engedjük kicsúszni a kezünkől a sorsunk irányítását.

Szerkesztőség

Jeles évfordulók

Február

75 éve hunyt el Móra Ferenc (Kiskunfélegyháza, 1879. július 19. – Szeged, 1934. február 8.) író, újságíró, muzeológus. Szegényparaszt családból származott, atyja foltozó szűcslegény, majd mester, anyja kenyérsütő asszony. A budapesti egyetemen földrajz-természettudományi szakos tanári diplomát szerzett, de csupán egy évig tanított. A Szegedi Napló munkatársa lett, melynek 1913–1919 között főszerkesztője, haláláig állandó munkatársa maradt. 1904-től a Somogyi Könyvtár és a Közművelődési Palota tisztviselője, könyvtárosa, emellett a régészetre is szakosodott, ásatásokat végzett. Komoly értéket képviselnek az Alföldön őskori településeken feltárt anyagokról szóló tanulmányai. Hírlapi cikkei és tárcái a szegedi Délmagyarországon jelentek meg. 1922-től a Világ c. liberális napilap munkatársa, majd annak megszűnése után a Magyar Hírlapban jelentek meg tárcái. Pályáját versírással kezdte. Elbeszéléseiben és regényeiben a parasztság kiszolgáltatottságának egyik legérzékenyebb ábrázolója. Szépprózáját kitűnő mesélőkészség, higgadt humor és az élőbeszédhez közelálló stílus jellemzi. Ironikusan és bátran bírálta a Horthy-korszak társadalmi visszasságait. 1905-től Az Én Újságom c. gyermeklapba írt, 1922-ig több mint ezer írása jelent itt meg. Ifjúsági művei, amelyeknek ihlető anyagát gyermekkori élményei szolgáltatták az ifjúsági irodalom klasszikusává tették.

30 éve hunyt el Gábor Dénes (Budapest, 1900. június 5. – London, 1979. február 9.): Nobel-díjas magyar fizikus, gépészmérnök, villamosmérnök, a holográfia felfedezője. Már gyerekként érdeklődött a fizika iránt, a Markó utcai gimnázium tizenöt éves tanulójaként otthoni laboratóriumukban ismételte meg bátyjával a fizikai kísérleteket. A Budapesti Műszaki Egyetemen kezdte meg tanulmányait, de diplomáját már Berlinben szerezte 1924-ben. 1927-ben doktori értekezést írt a katód sugárcsőről. Ettől kezdve a berlini Siemens és Halske Művek kutatómérnökeként dolgozott, és ott kezdte érdekelni a gázkiszülések fizikája is. A harmincas évek elején rövid ideig tartózkodott itthon, majd végleg Angliában telepedett le. A második világháború után kezdett elektronmikroszkópiával foglalkozni, s mintegy mellékesen született meg a hologram is. 1949-től a londoni Imperial College-ban adott elő elektronikát. Számos gyakorlati alkotás fűződik a nevéhez: holografikus mikroszkóp, analóg számítógép, plazmalámpa vagy a lapos színes TV-k képcsöve. Elméleti munkája elsősorban a hírközléstudomány területén jelentős. 1967-ben vonult nyugalomba, de kapcsolatban maradt az egyetemmel, és sok időt fordított az emberi civilizáció jövőjén való elmélkedésre is. 1971-ben a holográfia felfedezéséért és lehetőségeinek kiaknázásáért érdemelte ki a fizikai Nobel-díjat.

90 éve született Bessenyei Ferenc (Hódmezővásárhely, 1919. február 10. – Lajosmizse, 2004. december 27.) Kossuth-díjas színész, kiváló művész, a Nemzeti Színház örökös tagja, a Nemzet Színésze. 1940-ben a szegedi Városi Színházban kezdte pályáját, játszott a Miskolci Nemzeti Színházban, a Budai Színházban, a Szegedi, majd a Pécsi Nemzeti Színházban, a Madách Színházban, illetve a Nemzeti Színházban. 2000-tól a korábbi Nemzeti társulatban maradt, így a Magyar Színház tagja lett. 1981 után nyugdíjba vonult, csak szerepekre szerződött, de hosszú évek óta lajosmizsei tanyáján élt visszavonultan. Olyan szerepeket formált meg zseniálisan, mint Galilei, Othello, Kossuth, Görgey Artúr, Ádám Az ember tragédiájában, a Hegedűs a háztetőn Tévjeje, vagy a My Fair Lady című musical Higgins professzora. Közel 100 filmben és tévéjátékban volt főszereplő. Orgánuma, szuggesztív egyénisége, elementáris erejű szerepformálása, humora, intellektuális ereje, kitűnően érvényesült klasszikus hősök megformálásában, színpadon és filmen egyaránt.

20 éve hunyt el Márai (eredetileg: Grosschmid) Sándor (Kassa, 1900. április 11. – San Diego, Kalifornia, 1989. február 22.) magyar író, újságíró. 1918-tól a Budapesti Napló szerkesztője. 18 évesen rövid ideig egy kommunista írócsoport tagja volt. Ifjúkorában sokat utazott, az 1920-as években hosszabb németországi tartózkodása idején németül írt. Az 1930-as években precíz és letisztult realista stílusa révén vált ismertté. 1945-ben az MTA tagjává választották. Kritikus szemmel nézte a Horthy-rendszert, de a második világháború után nem táplált illúziókat a kommunistákkal szemben sem és karrierista sem volt, így 1948-ban emigrálni kényszerült. Rövid ideig Svájcban, majd Olaszországban élt, végül New Yorkba költözött. Továbbra is magyarul írt, műveit emigráns magyar kiadók adták ki. 1952 és 1967 között a Szabad Európa Rádió munkatársa. 1968-ban rövid időre visszatért Olaszországba, majd ugyanebben az évben Kaliforniába, San Diegóba költözött. Felesége halála után egyre inkább elzárkózott a világ elől, míg végül 1989-ben gyógyíthatatlan rákbetegsége miatt önkézzel vetett véget életének. Márai elsősorban regényíróként ismert, bár szintén jelentős novella-, vers- és tárcái munkássága, és néhány színdarabot is írt; művei, gondolatai napjainkban is nagy népszerűségnek örvendenek.

165 éve született Munkácsy Mihály (Munkács, 1844. február 20. – Endenich, Németország, 1900. május 1.) magyar festő. Munkácsy mélyről küzdötte fel magát, az asztalos legényből híres festő lett, aki hatalmas méretű vásznaival az egész világot meghódította. Tanulmányozta és nagy műgonddal lefestette a sorsukba beletalált embereket. Európai, keresztény és magyar polgár volt egy személyben és zseniális tehetségű festő, de ahhoz, hogy hatalmas méretű életművét létrehozza, nagy szorgalom, megfeszített szellemi és fizikai munka szükségeltetett. Romantikusan realista festő volt, aki mindig invenciókkal teli munkákat alkotott. Nagy méretű vásznain készíti el kompozícióit, mintegy előrevetítve a XX. századi karakterszínészekkel, számos statisztával és pazar díszlettel dolgozó színes, széles vásznú filmek világát. Legismertebb művei: Krisztus-trilógia, Vihar a pusztában, Ásító inas, Rőzsehordó nő, Honfoglalás.

(Forrás: Neumann-ház – Jeles napok, MTA KFKI – HISTÓRIA, Új Könyvpiac – Évfordulók)

„Mindenkinek van véleménye...”

Hol a stratégia?

A kormányfő nemrég egy interjúban a kérdésre, hogy mit tesz a mélyülő válság kezelésére, azt válaszolta: pontosítja a stratégia részleteit, vagyis folytatja azt, amit az előző két hétben csinált. A riporter nem kérdezett rá, hogy milyen stratégiáról beszél, és hogy mit is csinált az előző időben.

A stratégia cselekvésterv, amely szükségképpen megfogalmazza az elérendő célt, a jövőképet és az ehhez rendelhető lépéseket. De beszél-e a mai kormány arról, mi lesz a válság után, hogyan lehet majd újra sikeressé tenni az országot? Sorolja-e valaki is a teendőket, amelyekkel a sikeres jövőt már ma meg lehet alapozni? A válasz – nem!

A kormányzást a következetlen kapkodás jellemzi. Már a tűzoltás szó sem megfelelő kifejezés – a tüzet sem képes oltani. Jó bizonyíték erre a forint drámai gyengülése. Emlékezzünk: az IMF-hitelfelvétel egyik indoka valutánk megerősítése volt. Felvette a kormány a 12,5 milliárd eurót, majd nem a felét már le is hívta, ám a forint mégis soha nem látott mélypontra zuhant. Ez az érvelés tehát éppúgy hazugság volt, mint az a gyurcsányi magyarázkodás: csak azért kell megállapodnunk az IMF-fel, hogy lássa a világ, milyen erős barátaink vannak, akik a válságban mellettünk állnak, de a hitel felvételére valójában nem is lesz majd szükség. Azután pár nap múlva a kormány lehívta a hitelt. A kapkodás jele, hogy a kormányfő hónapokig idegesen reagált, ha az ellenzéki szakértők adócsökkentést javasoltak, majd mint aki memóriakiésésben szenved, neoliberalis közgazdász barátai javaslatára hirtelen kiállt az adócsökkentés mellett. Majd újabb néhány nap elteltével kiderült: az adócsökkentés valójában adóemelés lesz. Vagyis nemcsak hogy stratégia nincs, de rövid távú koncepció se a napi gondok megoldására.

És hogy mit csinált az előző két hétben a miniszterelnök? Éppen azt, amit most: kapkodott, összevissza beszélt, feldobott ötleteket, majd másnap ugyanazok ellenkezőjét. Eközben rohamléptekben nő a munkanélküliség, csökken az életszínvonal, gyengül a forint.

Abszurd helyzet: egyre több ember nem tud mit kezdeni a tudásával, mások viszont, életszínvonaluk romlása miatt, nem jutnak hozzá a szükséges szolgáltatásokhoz. A minap a tévében egy asztalos és egy festő mondta: elvesztették a munkahelyüket, regisztráltatták magukat, de semmi munkalehetőséget nem találtak. Másrésztől viszont sok családnak lenne szüksége festésre, asztalosmunkára, ám nincs rá pénze. Válságban nem működik a piac, a kereslet és a kínálat pénz hiányában nem tud egymásra találni. Ilyen helyzetben jó megoldást kínálna a helyi pénz bevezetése. Ezt a kormány, ha tenni akarna a munkanélküliség növekedése ellen, segíthetné. Például hogy az olyan csereüzleteket, amikor a két fél egymásnak munkával, szolgáltatással fizet, nem adóztatja meg. Bár ez az adóbevételek hiányozna az államkasszából, de megtakarítható lenne a munkanélküli segély, meg a munkanélküliséggel együtt járó gyakoribb megbetegedések miatti többletkiadás. Ez a

megoldás pozitív lépés lenne a válságkezelésben.

Bajnai Gordon szerint viszont inkább a „haladási irányt kell átalakítani”, és ehhez jó rajt volt a 13. havi nyugdíj csökkentése, illetve megvonása. De milyen jövő felé vezet a nyugdíjaslét romlása árán való irányvétel?

A válságkezelés legfontosabb lépése a munkanélküliség csökkentése lenne. Minden más – a vagyonadó, a forgalmi adó növelése, a családi pótlék bruttószáma – csak látszatcselekedet, a válságot inkább mélyíti. Mind több szakember figyelmeztet, hogy a válság után a gazdaságok nem térnek többé vissza a korábbi állapotukba. A jövőstratégiának tehát beruházásról kellene szólnia: beruházásról a tudásba, az ipari szerkezet korszerűsítésébe, a kisvállalati szektor megerősítésébe. Obama elnök óriási pénzeket szán a megújulóenergia-termelés és a tudásipar – a kutató-fejlesztő központok, egyetemek – megerősítésére. Ezt valóban stratégiai gondolkodásnak nevezhetjük. Az IMD svájci gazdaságkutató intézet versenyképességi központjának igazgatója, Stephane Garelli egy január végi írásában így fogalmazott: „A recesszió az az időszak, amikor a cégek és az országok egyaránt igyekeznek megszabadulni a hájtól, de nagyon vigyáznak arra, hogy az izmokat ne veszítsék el.” Hasonlatát magyarázva fontosnak tartja, hogy a felesleges, pocskékoló kiadásoktól megszabaduljunk, viszont költeni kell a technológiák és a tudás korszerűsítésére, mert csak ez teremti meg a válság utáni fellendülés alapját. E helyett nálunk mi történik? Országos szinten folytatódik a haj növelése – autó- és bútortovábbélések, privatizációs reklámok, bárati önkormányzatoknak adott támogatások stb. – és ezzel együtt az „izmok elsoványosítása”: az iskolák, a kutató-fejlesztés, a kultúra leépítése. A cégek pedig a magas kamatú hitelek miatt képtelenek beruházni a jövőbe, nem tudnak technológiát korszerűsíteni. Mindez együtt a gazdaság gyorsuló leépülésével jár.

Már vannak olyan nemzetközi elemzések is, amelyek szerint a hazai gazdaság össze-szűkülése ebben az évben az öt százalékot is elérheti. A romló gazdasági helyzet és a kapkodó, tehetetlen kormányzás fokozta bizonytalanság gyengíti a forintot. A gyenge forint – tekintettel arra, hogy az ország és a lakosság hiteleinek többsége egyaránt devizaalapú hitel – megnöveli a teljes adósságállományt. A leépülő gazdaság és a növekedő adósságállomány együttesen pedig biztos haladási irányt az államcsőd felé.

A csődbiztos, az IMF delegációja már meg is érkezett.

Csath Magdolna
közgazdász, egyetemi tanár

Ő megmondta...

„A tőkés a munkásosztályt egyre több és több drága áru, épület, és technika megvásárlására fogják buzdítani. Ezzel együtt arra ösztönözve őket, hogy egyre több drága hitelt vegyenek fel mindaddig, amíg a hitelek visszafizethetetlenekké válnak. A bedőlt hitelek csődbe juttatják a bankokat, amelyek emiatt államosítva lesznek, és mindez végeredményben a kommunizmus születéséhez vezet.”

Karl Marx (1867)

Nos, félig megvolnánk...

Vidékfejlesztés térségi ellenőrzéssel

Nagy volt az érdeklődés a fejlesztési támogatásokra

Több mint 718 millió forintos támogatási igényt fogalmaztak meg az Új Magyarország Fejlesztési Terv január 12-én lezárult pályázati szakaszában a Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete LEADER Akciócsoportjának területéről. Az ügynevezett ÚMVP III. tengely 4 intézkedés kereteire 28 kérelem érkezett.

A LEADER program regisztrációs időszakának zárásaként az FVM Irányító Hatóság (IH) törekvéseinek megfelelően sikerült az ország teljes vidéki területét – mintegy 3021 települést és több mint tizenkétezer szervezetet – közvetlenül bevonni a vidék megújításába.

A támogatott fejlesztések megvalósításának alapját jelenti a helyi közösségek által négy hónap alatt a térségek egyedi adottságai alapján összeállított Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (HVS). Mindennek kidolgozásában a közösségeket a Helyi Vidékfejlesztési Iroda hálózata is segítette. A megalakult közösségek nem csak a megfogalmazott stratégiák végrehajtásában játszanak döntő szerepet, hanem a támogatható projektek kiválasztásában és értékelésében is. A közösségek számára az IH jogszabályban határozta meg, mekkora támogatási keretbe tervezhetnek, amelyet térségük legfontosabb fejlesztési céljainak ismeretében kellett felosztaniuk. A helyi közösségeknek időközben hivatalosan bejegyzett jogi személyiséggé kellett válniuk. Az IH a program végrehajtása érdekében számos feladatot közvetlenül hatáskörükbe utal, amelyek közül a legfontosabb az általuk kialakított vidékfejlesztési stratégia megvalósítása.

A Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete elismert LEADER Helyi Vidék-

fejlesztési Akciócsoport (LEADER HACS) 17 jársági település összefogásával, 49 tag – települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozók – akarataként öntevékeny módon Jászapáti központtal alakult meg 2008 júliusában. A jászberényi kistérségre vonatkozó Helyi Vidékfejlesztési Stratégia legfőbb célkitűzéseit fogalmazták meg az akciócsoporttagok. Ennek megfelelően el kívánják érni, hogy a Jászságban élők korszerű, versenyképes és integrálódó mezőgazdasággal, innovatív, kiegyensúlyozott ipari szerkezettel rendelkezzenek. Sokoldalúan képzett, haladó társadalmi integrációval, valamennyi szektort magában foglaló, erős kapcsolati hálót alakítsanak ki. Együttműködő térségi társadalommal, jársági és közösségi identitás és hagyományok húzóerejével rendelkezessenek. A közösségek közötti gazdasági, társadalmi és kulturális kapcsolatok hatására erősödjön a versenyképesség, javuljon az életminőség, továbbá a térség fejlettebbé, ismertebbé válhasson az előttünk álló uniós tervezési időszak végére.

A Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete tavaly októbertől felállított munkaszervezete a HVI irodával szorosan együttműködve állt rendelkezésre az ÚMVP felhívásaival kapcsolatos tájékoztatásra. A kérelmek benyújtására első körben 2008. október 19. és 2009. január 12. között nyílt lehetőség mikroállalkozás létrehozása és fejlesztése, turisztikai tevékenységek ösztönzése, falumegújítás és -fejlesztés, valamint vidéki örökség megőrzése jogcímekre.

A Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete elnöke, Lóczi Miklós tájékozta-

tott arról, hogy a térségben a várakozásoknak megfelelően nagy érdeklődés mutatkozott a meghirdetett programokra. A kérelmezők között szerepeltek: települési önkormányzatok, egyházközösségek, mikroállalkozások, egyéni vállalkozók, nonprofit szervezetek (alapítványok, egyesületek) és természetesen magánszemélyek is. A meghatározott határidőig a Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesületének munkaszervezetéhez összesen 28 kérelem érkezett be. A falumegújítás és -fejlesztés jogcímre, illetve turisztikai tevékenységek ösztönzésére nyolc-nyolc darab, a mikroállalkozások létrehozása és fejlesztése jogcímre hét darab, míg a vidéki örökség megőrzése jogcímre öt kérelem érkezett.

Az egyesület akciócsoportjának teendői azonban ezzel még nem értek véget. A 2009-es esztendő elejének legjelentősebb feladata a beérkezett kérelmek előzetes pontozása, amelyet a beadási határidőtől számított 20 napon belül kell elkészíteni és megküldeni a megyei illetékességű Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) felé.

A térség szereplői számára hasznos információ lehet, hogy ezen négy jogcímen a 2013-ig terjedő időszakban minden évben mód nyílik kérelem benyújtására a megyei MVH felé, a hivatal által rendszeresített formanyomtatványon írott formában vagy elektronikusan ügyfélkapun keresztül.

A jövőbeni felhívásokkal és a benyújtott kérelmekkel kapcsolatban bővebb információk találhatóak az egyesület honlapján, melynek címe: www.jkhk.hu.

Jászsági Kistérségi Helyi Közösség Egyesülete

A tücsök és a hangya

Tanmese: mindenféle érintkezése a valósággal csupán véletlen egybeesés.

A KLASSZIKUS VERZIÓ:

A hangya a forró nyarat szorgalmasan végigdolgozta, építette-szépítette házát és élelmet halmozott fel, felkészülve a kemény télre. A tücsök úgy gondolta: a hangya bolond, és végigmulatatta a nyarat. Eljött a tél, a hangya nem fázott és nem éhezett, ám a tücsök élelem és szállás híján a hidegben lelke halálát.

UPGRADED: A szegregált tücsök és a zöldellenes hangya meséje

A hangya a forró nyarat szorgalmasan végigdolgozta, építette-szépítette házát és élelmet halmozott fel, készülve a kemény télre. A tücsök úgy gondolta, a hangya bolond, és végigmulatatta a nyarat.

Eljött a hideg tél, és a nélkülöző tücsök sajtótájékoztatót hívott össze azt a kérdést feszegetve, hogyan lehet az, hogy míg egyesek kint fagyoskodnak a hidegben, mások úgy élnek, mint a hangya?

A CNN felvételeket mutatott be a didergő tücsökről, és a melegben, terített asztal mellett henylő hangyáról. A hírt átvette sok más TV-állomás is. A világ döbbenetesen konstataulta az égbekiáltó különbséget.

Hogyan lehetséges egy ilyen jól fejlődő, épülő országban a tücsköt így sorsára hagyni?

A NZSZ (Nemzetközi Zöldbogarok Szövetsége) vezetői több hírműsorban is „zöldellenes elfogultsággal” vádolták a hangyát, és felhívták a figyelmet arra a szomorú tényre, hogy a világon sok tücsökáldozata van ennek a kirekesztő mozgalomnak.

Breki, a béka a tücsökkel együtt lépett fel a Mónika Show-ban, és mindenki könnyekre fakadt, amikor az „Azért vannak a Zöld barátok” című slágert énekelték. A köztársasági elnök és felesége egy jótékonysági bálon támogatásukról biztosították a tücsköt, és olyan javak juttatását helyezték kilátásba, amiből a tücsök az előző kormányzati ciklusban kimaradt; ahogy a miniszterelnök fogalmazott: „...hogyan ne süvölthessenek újra az előző rendszer szelei.”

Egy politológus a Mélyvíz adásában kifejtette, hogy a hangya a tücsök kárára szépen meggazdagodott, és egyúttal az ilyen típusú jövedelmek elvonását célzó adójogszabály szükségességét hangoztatta az „egyenlő közteherviselés” szellemében.

Végül az Egyenlő Esélyeket Az Anti-Zöldekkel nevezte szervezet hathatós közreműködése nyomán a hangyát visszamenőleges hatállyal megbírságtolták, mert nyári munkái közben nem foglalkoztatott elegendő számú zöld bogarat, adótartozásait behajtották, házát az állam elkobozta.

A történet végére a tücsök felé a hangya utolsó téli tartalékait a kormánytól kapott házban (ami nemrég még a hangyáé volt), a hangya pedig eltűnik a hóban. Másnap reggel a tücsök fogta a cókókját (mivel sikerült teljesen felélnie a hangya vagyonát), és elindult egy újabb hangyát keresni.

Bemutatkozik a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esélyegyenlőségi Koordinációs Iroda Esélyek Háza

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium jogelődje 2004-ben hozta létre az Országos Esélyegyenlőségi Hálózatot. A szolnoki Esélyek Háza 2004. június 1-jén kezdte meg működését, kezdetben a JNSZM Művelődési, Továbbképzési és Sportintézetben, majd 2007. január 1-től a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Esély Szociális Közalapítvány Regionális Szellemi Forrásközpont szervezeti egységévé.

Az Esélyek Háza feladatai közé tartozik:

- Esélyegyenlőség kommunikálása társadalmi és szakmai szinten
- Módszertani munka
- Társadalmi csoportok képviselése
- Egyéni ügyfélfogadás
- Hálózatépítés
- Folyamatos kapcsolattartás az érintett szervezetekkel
- Programok, rendezvények szervezése
- Információáramlás elősegítése
- Együttműködés kialakítása

Kiemelt társadalmi problémacsoportok:

- Nők esélyegyenlőségi problémái
- Fogyatékkal élők esélyegyenlőségi problémái
- Romák esélyegyenlőségi problémái
- Időskorúak esélyegyenlőségi problémái
- Gyermekes esélyegyenlőségi problémái
- Hátrányos helyzetű településen élők

Szolgáltatásaink, tanácsadásaink díjmentesek!

Az Esélyek Háza által működtetett Kerekasztalok:

- JNSZ Megyei Fogyatékosügyi Kerekasztal
- JNSZ Megyei Gyermek- és Ifjúságvédelmi Kerekasztal
- JNSZ Megyei Hajléktalanügyi Kerekasztal
- JNSZ Megyei Civil Kerekasztal

Jogi és egyéb tanácsadás (tanácsaink rendszeresen kistérségi helyszíneken is igénybe vehetők, előzetes tájékoztatás alapján)

Ügyfélfogadási rend:

hétfő-csütörtök között 8.00–16.30 óra,
pénteken 8.00–14.00 óra

Rendszeres tanácsadásaink:

- Jogi tanácsadás:
szerdán 15.00–16.00 óra,
pénteken 9.00–10.00 óra
- Ombudsmani panaszfelvétel:
kedden: 9.00–10.00,
csütörtökön: 15.00–16.00
- Pályakezdeti tanácsadás:
csütörtökön 10.00–12.00 óra
- Mentálhigiénés tanácsadás:
kedden 14.00–16.00 óra
- Pályázatírási tanácsadás:
szerda 15.00–16.00 óra

Munkatársak:

Ráczi Viktória – irodavezető
Kis Katalin – szociális szakreferens
Lázár Edit – szociális tanácsadó

Megbízással dolgozó munkatársak:

Dr. Lukács Regina – jogász
Hanga Valéria – médiareferens

Elérhetőségek:

Cím: 5000 Szolnok, Kossuth L. u. 2.
Irodavezető: földszint, 50-es iroda
Tel./fax: 56/514-947
E-mail: racz.viktoria@eselyfk.hu

Egy projekt utóélete

Egy projekt fenntarthatósága a zárás követően, az anyagi finanszírozás megszűnése után mindig nagy feladat, szinte megvalósíthatatlannak tűnik. A stratégiai terv ugyan elkészül, de az élethelyzet megváltozása, az anyagi finanszírozás megszűnése sokszor megoldhatatlan helyzet elé állítja a pályázat lebonyolítóit. Mi köti a résztvevőket az egyébként nagyon sikeres programsorozathoz, lesz-e bennük elég érdeklődés, érzelmi kötődés, hogy később újra találkozzanak a közös programokat szervezőkkel?

A VNV európai uniós projekt sikerességének bizonyítéka, hogy már a program ideje alatt is alakultak ki vállalkozói kapcsolatok; a résztvevők terveztek és írtak közösen pályázatokat (pl. szociális szövetkezet), megosztották egymással pályázati tapasztalataikat (LEADER), segítették egymást az üzleti tervek elkészítésében, kapcsolódási pontokat keresve s találva mással tervezték, szervezték és megjelentették a civil közéleti hírmondó újságot, a Pipafüstöt, egy-egy beszélgetésre, levélváltásra is sor került ... de hogyan tovább?!

Már 2008 februárjában, a zárókonferencián is megtettük az első lépéseket, hamarosan elkezdődött a VNV Klub szervezése, ahol az aktív kezdeményező szerepet a résztvevők, a népfőiskola tagjai vállalták fel, a népfőiskolai társaságunk a „háttérből” segítkezett. Így került sor

- a fotóműhely megalakítására (8-10 fő),
- az angol társalgási klub megszervezésére (3x8 fő),
- s az egészségmegőrző program elindítására (10-12 fő részvételével).

A fotóműhely munkájáról a korábbi és jelenlegi lapszámokban már hírt adtunk.

Az egészségmegőrző program keretében a VNV klub tagjai közül Tamus Angéla kezdeményezésére egyre többen foglalkoztak az egészséges életmód kialakításával. Ennek első lépéseként Gergely Ferencné Bak Tünde vezetésével jóga-foglalkozásokat szerveztek. A gyakorlatok vezetője elmondta, hogy 2002-től foglalkozik a jógával, az alternatív gyógyászattal, 2006 óta a masszázssal. Életfilozófiája: „ép testben ép lélek”.

Hogy mi is a jóga? A felületes szemléző számára tornagyakorlatok sorozata. Van benne nyújtózkodás, törzscsavarás, könnyen elsajátítható, egyszerű és sok gyakorlást igénylő testhelyzet. Bárki gyakorolhatja kortól, testalkattól függetlenül. A gyakorlatok az élettani hatásaik figyelembevételével sajátosan vannak összeállítva, különleges a légzéssel való összehangolt-

sága. Kiválóan alkalmas a mozgásszegény életmód, az egyoldalú vagy kötött sporttevékenység, vagy fizikai és szellemi kifáradással járó munka egészségre káros hatásainak ellensúlyozására. A jóga gyakorlatai megmozgatják és kiegyensúlyozott működésre ösztönzik a test izmait, ízületeit, a csontrendszert, a belső szerveket, az érrendszer és az agy sejtjeit.

Az angol társalgási klub szervezése már egy réges-régi álmom volt, s most sikerült valóra váltani. 2008 októberétől heti 3 alkalommal egy-egy csoportban zajlanak a klubfoglalkozások, ahol a programot irányítja és a társalgást segíti Vargáné Dobák Tünde nyelvtanár.

Sokunkban felmerültek kérdések: Mit tegyél a könyv feletti görnyedés helyett? Tanultad a nyelvtani szabályt, de mégsem megy az alkalmazása a valódi szituációban? Hogyan fejleszd szókincedet úgy, hogy használni is tudod...?

Az angol klub vezetőjének hitvallása: „Az angol nyelv tanulásában, gyakorlásában a motiváció az egyik legfontosabb tényező. Sem a tanulásra fordított idő, sem a tanulási technika nem olyan fontos, mint a motiváció. A gyors fejlődéshez nagy szükség van arra az érzelmi támogatásra, amely a tanulás feletti kontrollt adja.

Az egyik legegyszerűbb módja annak, hogy motivációt nyerjünk, az, ha nagyobb, ambíciózusabb célokat tűzünk ki magunk elé. A legtöbb embernek homályos, gyenge céljai vannak. Olyasmi dolgokat határoznak el, hogy „szeretném fejleszteni az angoltudásom”, vagy „le szeretnék tenni egy középfokú nyelvvizsgát”, vagy „jobb állást akarok”. Ezek a célok sajnos érzelmileg gyengék és nem fogják azt a kirobbanó energiát adni, amely a sikerhez kell.

Miért is csináljuk mindezt?

Hogy elérhessük a céljainkat és megvalósíthassuk álmainkat – eszközként használva az angoltudásunkat. Megszabadulni a berögzült rossz szokásoktól, a halogatástól, a kétségektől és a képességeinkben való bizonytalanságtól. Lelkesedést és hitet adni önmagunkban, hogy bárhová is akarunk eljutni, oda fogunk érni.”

A népfőiskolai társaságunk arra törekszik, hogy hosszú távon fenn tudja tartani a fenti programokat, amelyek pozitív hozadéka, hogy az érdeklődés és a bekapcsolódás folyamatos – reméljük, hogy továbbra is így folytatódik.

Lejegyezték:

Baliné Bazsó Mária projekt résztvevő
Kovács Béla, a VNV projektmenedzsere

Rövid hírek, észrevételek

A KÖZMEGHALLGATÁS

Évente legalább egyszeri alkalommal, előre meghirdetett módon a közmeghallgatás megtartása kötelező. (Ötv. 1990. évi LXV. törv. 13.§)

A közmeghallgatás határozatképes testületi ülés, amelyen az állampolgárok, valamint az önkormányzat illetékességi területén működő társadalmi és egyéb szervezetek képviselői közvetlenül a képviselőtestület előtt, ahhoz intézve tehetik fel közérdekű kérdéseiket és javaslatukat. Az állampolgári részvétel biztosításának lehetősége miatt azonnali visszacsatolást tesz lehetővé, ezért alkalmas eszköz lehet a társadalmi egyeztetésre.

2009. február 2-án (hétfőn), 16.00 órától Jászfényszaru Város Képviselőtestülete közmeghallgatást szervezett a Petőfi Művelődési Házban.

Győriné dr. Czeglédi Márta, a város polgármestere vezette le a közmeghallgatást, amelynek témái a következők voltak – a teljesség igénye nélkül:

- a helyi Vöröskereszt szerepe az egészségvédelemben
- a résztvevők kérdéseket tehetek fel a közbiztonsággal kapcsolatosan a jászberényi rendőrpárancsnok felé (kérdés nem volt)
- a 2009. évi költségvetés tervezett bevételei
- közérdekű aktualitások (munkahelyek száma, s az aktív lakosság számának aránya, a hulladéklerakó helyzete, helyi adók, születések és halálozások száma)
- ipari park helyzete, várható fejlesztések
- új munkatársak a közszférában, szolgáltatásban (könyvtár, Mi Újság Fényszarun szerkesztőbizottsága, pályázati referens, fogorvos)
- elmúlt év pályázata (sikerek, átdolgozásra váró tervek, lehetőségek)
- csatornahálózat helyzete
- a polgármesteri hivatal hatósági munkája, lakossági ügyek intézése

A résztvevők számát illetően kívánatos lenne a lakosság nagyobb, széleskörű jelenléte a közmeghallgatáson.

***

VÉRADÁS JÁSZFÉNYSZARUN

„Gyűjts magadból éltető fényt, ha az életet valahol kihunyni látod!”

A központi orvosi rendelőben 2009. március 5-én 12.00–16.00 óráig Véradó Napot tartunk. Szeretettel várjuk régi és leendő új véradóinkat.

Kedves Fiatalok! Csatlakozzatok a véradók táborához, segítsetek, hogy segíthessünk beteg embertársainkon. A részvételért előre is köszönetünket fejezzük ki.

Kovács Jánosné, a Városi Vöröskereszt titkára

***

ÉLET A TANYÁN – ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Jászapátiak Baráti Egyesülete újabb helytörténeti-néprajzi kiadványt jelentet meg. Az „Élet a tanyán; egy eltűnt világ emlékei” című kötet az egykori jászsági tanyavilág társadalmi és néprajzi kultúrájának értékeit adja közre. A helyi honismereti szakkör hetven tagjának három évtizedes gyűjtőmunkája ez a 160 dolgozat, mely apáink-nagyapáink örökségét őrzi. A kiadvány kedvezményes előfizetési ára 2009. április 30-ig 3000 forint. Előfizethető a jászapáti Városi Könyvtárban, a jászberényi Jász Múzeumban. További felvilágosítás kérhető a kézirat szerkesztését és közzétételét végző dr. Suba Györgyné Jászságért Díjas helytörténész e-mail címén: subadr@invitel.hu

***

Kedves már meglévő és leendő könyvtárlátogatóink!

2009. február 21-én 14 órai kezdettel elindul a FILMKLUB a Városi Könyvtárban (Jászfényszaru, Fürst Sándor u. 1.) Ezen a délutánon a Bálint-napra és a közelgő tavaszra való tekintettel klasszikus romantikus filmmel kezdjük a válogatást. Hogy mi lesz ez, az legyen egyelőre titok. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Könyvtárosok

***

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS HELYI CIVIL SZERVEZETEKNEK

Jászfényszaru Város Önkormányzata pályázatot hirdet helyi civil egyesületek, csoportok, közérdekű tevékenységet végző (oktatási, kulturális, közművelődési, egészségügyi, sport stb.) helyi szervezetek részére, Jászfényszaru érdekében, jászfényszarui közösségben kifejtett tevékenység részbeni finanszírozására.

A pályázatokat 2009. február 18-ig kéri benyújtani Jászfényszaru Város Önkormányzatának Képviselőtestületéhez. Cím: Jászfényszaru, Szabadság tér 1.

***

MEGYEI CIVIL KERESZTAL

2009. január 21-én Szolnokon, a civil Szolgáltató Központban került megrendezésre a JNSZM Civil Keresztal ülése. A résztvevő kistérségek (jászsági, karcagi, kunszentmártoni, szolnoki, mezőtúri, tiszafüredi, törökszentmiklósi) képviselői az alábbiakról kaptak tájékoztatást:

- a civil adatbázis frissítése, fejlesztése érdekében továbbra is várják az adatlapokat 2009. február 27-ig
- „2010 – a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve” lesz
- az NCA 2009. évi aktualitásai
- az Esélyek Háza aktuális programjai
- bemutatásra került a Pipafüst c. Civil Közéleti Hírmondó (lapzártá minden hónap 5-e, s várják a híreket) – a résztvevők elismeréssel szoltak az újság tartalmáról, külleméről.

Kovács Béla

Gödöllői kiállításon jártunk

Mi, fényszarusi fotósok 2009. január 24-én Gödöllőn jártunk, és a Duflex Fotográfiai Stúdió aktuális, 34. számoló kiállításának részesei lehettünk. A kiállításon ugyanazokkal a képekkel szerepeltünk, ami már a fényszarusi kultúrházban is megtekintésre került. A kiállítás előtt kellemes meglepetés ért minket, mert a gödöllői vendéglátóink, a Petőfi Sándor Művelődési Ház dolgozói minden terhet levettek a vállunkról és gyönyörűen elhelyezték a képeinket, megszervezték a megnyitó műsorát, kinyomtatták és elküldték a meghívóinkat. Köszönet érte! Így nekünk más dolgunk se volt, csak az, hogy teljes „pompánkban”, süteményekkel felszerelve megjelenjünk. Engem meglepett, hogy a megnyitó teljes mértékben rólunk és Fényszaruról szólt. Beszédet mondott: Győriné dr. Czeglédi Márta, Jászfényszaru polgármestere, Kovács Béláné Pető Magdolna a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság nevében, Samuné Tusor Mária a Duflex Fotográfiai Stúdió kötelékében. Habár mi csak részei voltunk egy nagy egésznek, nagyon jólesett a sok dicsérő szó, igazán különlegesen éreztük magunkat. A megnyitó után végre lehetőség nyílt arra is, hogy mi is megtekintsük a kiállított képeket, és lássuk, sokat kell még tanulnunk a profizmusig. Erre kiváló alkalom lesz február 2. hétfője, amikor is Balatonszepezden fényképezzük a téli Balatont.

A kiállítás a gödöllői Petőfi Sándor Művelődési Házban 2009. március 1-ig naponta 9–20 óráig tekinthető meg.

Nagy Ildikó

A folyóvíz, amely életet ad

Cselekvésorientált oktatás keretében tanulságos projekttel ismerkedhettünk meg január 30-án testvérmegyénkben, Dordogne-ban járva.

A Varaignes-i várban a CPIE (Környezeti Kezdeményezések Központja) vendégeként elsőként Fabrice Chatau, a Périgord-Limousin Régió Nemzeti Parkjának igazgatója bemutatta az egyik legérdekesebb európai régió csodálatos élővilágát és épített örökségének gyöngyszemeit. Az itteni szakemberek nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a tájat és a benne élőket megtartva megőrizzék és tudásukat átadják az utának jövő nemzedéknek. A környezeti nevelés a természet megismerésén és megszerettetésén túl a hagyományok őrzésével, régi mesterségek bemutatásával, tanításával egészül ki.

Ottjártunkkor a képeken látható gyermekek nagy élvezettel ismerkedtek a vízzel.

Első lépcsőként a víz mozgását figyelhették meg azokon a működő maketteken, amelyek Leader támogatásból épültek, s rekonstruált kicsinyített másolatai voltak a térségben valamikor működő valamennyi vízi malom formának:

- kőzúzásra használt
- liszt őrlésére használt
- papír készítéséhez használt lábas vagy oszlopos malomnak.

A fémfeldolgozásban az ágyúöntéshez is használták, különösen a Napóleoni háborúkban volt fontos szerepük a kovács fujtatóknak.

Ugyancsak egy makett segítségével követhetik a gyerekek, hogyan érkezik a víz a családba, mi történik az esőtől a vízcsapig.

Fotók: Bali István

A 21 fős gyerekcsoport ezen a héten ismerkedett a völgyvel, különösen a víz útjával a völgyben, dolgoztak vízienergiával – hogyan használta ki az ember a vizet.

Most azt vizsgálták, milyen élővilága van a víznek. A kis nádassal benőtt tóból 4-es csoportokban vizet merítettek és a fiatal oktatók, szakemberek segítségével kielemezték, mi a van a vödörkben. Szemmel láthatóan élvezték ezt a munkát, s nem tekintették feladatnak. Jókedvűen, fegyelmetten és udvariasan viselkedtek.

Christian Magne igazgató és munkatársai nagy körültekintéssel foglalkoztak a gyerekekkel, akik egy héttig ebben a tündéri faluban laktak, a várban ebédeltek és vesznek részt a foglalkozásokon.

Megtekintettük a szállásközpontot, ahol a gyerekek elhelyezése történik és falusi sétánk végén elbeszélgettünk a falu polgármesterasszonyával, aki örömmel venné, ha lenne magyar testvértelepülésük is.

A program elérhető a <http://cpie-perigordlimousin.org> honlapról. A franciaországi testvérmegyeyi látogatás a Grundtvig program keretén belül valósult meg.

NKM

Civil szervezetek együttműködése egy Grundtvig Hálózatfejlesztő Program keretében

Périgueux-ban jártunk, francia testvérmegyénk, Dordogne megye festői városában, ahol bemutattuk a Jász Nagykun Szolnok Megyei Népfőiskolai Társaság és a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság közös programját, a „Vállalkozó Nők a Vidékért – három megye, három régió határán” c. programot.

Az együttműködés célja: olyan projektgazdák segítése, fejlesztése, akik vidéken élnek és különböző nehézséggel küzdenek. Közülük Franciaországban és Lengyelországban is, csakúgy mint hazánkban, kiemelt szerepet kapnak a nők.

2009. január 26. és február 1. között több programot volt módunk megismerni francia partnereink segítségével. Az első találkozás alkalmat adott arra, hogy a program francia, lengyel és magyar résztvevői egymással kicserélhessék tapasztalataikat, megismerjék egymás gyakorlatát és módszertani eszköztárát.

Megismerkedtünk egy vállalkozásokat segítő civil szervezettel, amelynek vezetője, Christine Pernot du Breuil beszámolt arról, hogy az AIRELLE keretében évente 500 főnek adnak tanácsokat, akik valamilyen ötlettel, elképzeléssel rendelkeznek, s azért fordulnak hozzájuk, hogy segítségükkel fel tudják építeni a projektet, ami egyaránt lehet gazdasági, családi és helyi közösséget fejlesztő projekt.

Nagyon fontos eleme munkájuknak, hogy folyamatosan erősítsék, bátorítsák a projektgazdákat, higgyenek abban, hogy sikeres lesz a projektjük.

A mikroprojektek rendkívül fontosak a családok, a helyi társadalom és a gazdaság szempontjából. Ezek elsősorban humánus projektek, amelyekben szerepet játszanak a pénzen kívüli elemek: a szociális szempont és a szolidaritás. Gyakorlatorientált képzéseket tartanak – általában 3 napos összefüggő tréningeket –, amelyekben főként szituációs gyakorlatokon keresztül sajátítják el az ismereteket és készségeket. Örömmel tapasztaltuk a sok hasonlóságot a mi projektünk és az ő gyakorlatuk között. A francia állam eddig támogatta ezt a tevékenységet, amelynek költségeit nagyobb részben az állam, kisebb részben a vállalkozó fizette.

Az összes bevont érdeklődőből 59% indított vállalkozást. A finanszírozás ebben az évben valószínűleg változni fog, s minden bizonnyal az állami rész fog csökkenni benne.

A következő találkozáson, amely Magyarországon lesz május 12-17. között, a nők helyzete a vállalkozásban téma kiemelt szerepet kap.

A képen a csoport tagjai láthatók a Hautefort-i kastély előtt, amely egy alapítvány tulajdona és a nemzeti örökségvédelem egyik ragyogó példája Aquitania régióban.

Nagyné Kiss Mária

Könyvtári napok

Hat napon át várta gazdag programsorozattal a kultúra barátait a József Attila Könyvtár Dunaújvárosban. Az intézmény is bekapcsolódott az „Összefogás a könyvtárakért!” jelszóval rendezett országos Könyvtári Napok programsorozatba.

Valóságos „tömegméreteket” öltött az intézmény által meghirdetett, tizennégy-tizenkilenc éves szerzőknek kiírt irodalmi alkotópályázat. Néhány alapadat: a honlapunk hasábjain is megjelent kiírásra 62 alkotó nevezett összesen 102 művel (!), s éppen az internetes „jelenlét” erejét igazolja, hogy az ország minden részéből – összesen közel negyven településről! – küldtek alkotásokat. Azt, hogy a pályázat „túlnőtt” a városban, ékesen bizonyítja, hogy Dunaújvárosból és a vonzáskörzetből „csak” mintegy húsz mű érkezett. A Kálnay Adél József Attila-díjas író, pedagógus, Pálkás István költő, újságíró és Szmodics László pedagógus alkotta zsűri a helyezettek mellett több dicsőreget is „kiosztott” – íme, az eredmények: A költői verseny első helyezettje Koczka Flóra lett, a Jászfényszaru élő ifjú alkotó az Álmatlan című verssel vívta ki a győzelmet. A díjazott alkotásokat a könyvtár honlapján olvashatják az irodalom ifjú barátai, emellett a legjobbak a tervek szerint megjelennek a TÉR című irodalmi, művészeti folyóiratban is.

Gratulálunk Flóra!

Dunaújváros Online Hírek

Koczka Flóra:

Álmatlan

megláttalak.
de te már láttál engem.
tudtad, hogy nem ott vagyok, ahol hiszik.
valahol egészen máshol, a tükörfalak között rejtőztem.
zenével kicsaltál engem
reszkettem, mint akit bánt a fény
s a füledbe suttoztam
ne ébressz fel
de csak mosolyogtál és felébresztettél.

magadhoz húztál
és szükségem volt rá, nem értettem
miért kellett ennyire aztán
miért (mire) kellettem ennyire aztán
a kék volt az, mi megölt bennem mindent
miután feltámasztott.

kiabáltam, hogy elcsitíts.
elbújtam, hogy megkeress.
nevettem, hogy megtiltsd a hangját..
foltot égettem vörös cigarettacsikkokkal, hogy azt mondd,
várj!
de te nem szeretted a csendet és nem jöttél utánam egyszínű
álomőrületekbe.
hisz tudtad a titkot.
úgyis visszajövök hozzád.
(s így rontottál és építettél egyszerre;
én pedig vártam, hogy megállj, csak egy pillanatra állj meg,
könyörgőn néztem rád.
állj meg és hagyj magadnak időt sírni.
láttam a kétséget az arcodon.
láttam a kétséget szemedben, te sem tudtad, mit akarsz.)

így sétáltam végig
a döglött halak között, egyedül ébren.
álmos voltam és vissza-visszanéztem. vajon követsz még?
de valójában mindig én követtelek téged.

néha még a kék neonfény alatt
szerelmet vallottál, hogy aztán tettekbe önthesd a szavakat
és elfeledt.
érintéted hideg volt és élettelen.
fájt, és ezért tudtam, hogy élek még.

néha én is láttam
a beázott plafonokon át, arctalan látomások között
hogy lélegzel.
élsz.
de elhalkult a zene
és dallamtalan hangokkal véget ért.

halott csend van most.

(tükörfalak mögé rejtőztem újra,
hogy érezhessem az éjszaka lassú levegőjét
és dicsőn kiléphessek újra a fényre.
szólíts meg.
talán újakezdhetjük majd és nem rontjuk el.
még megint ugyanaz minden, mint régen volt.
hová tűntél...?)

úgy érzem, kevesebb vagyok általad.

Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni, hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat, hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömeire és az alkotás izgalmára, hogy megtanítsa szeretni, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”

Szent-Györgyi Albert

Mit érdemes tanulni...?

A válasz nagyon nehéz. Jó tanácsot adni szinte lehetetlen pedagógusként is, szülőként is.

Az utóbbi és az elkövetkezendő napok izgalmasak a 8. osztályos tanulók, szülei és tanárai életében. Hiszen többen megírták a központi felvételi feladatokat, február első napjaiban várják azok eredményeit, s február 20-ig az általános iskoláknak postáznuk kell a kitöltött jelentkezési lapokat. Ezt követően pedig jönnek a felvételi elbeszélgetések, szóbeli felvételi vizsgák...

Ebben a bizonytalan gazdasági helyzetben mégis mit tudunk tanácsolni a gyermekeknek, szüleiknek? Mivel 14 évesen, de még sokszor 18 évesen sem tudják a fiata-

lok, hogy milyen területre orientálódjanak, érdemes szakemberhez fordulni, ahol megközelítő képet kaphatott a jelentkező arról, hogy mely szakma az, amely hozzá (érdeklődés, képesség, tudás) közel áll. Érdemes arról is tájékozódni, hogy milyen a munkaerőpiaci helyzet, melyek a hiányszakmák – szakmabemutatókon, tájékoztatókon a leendő munkaadók sok hasznos információt is adhatnak. Mindenféleképpen olyan szakmát kell választani, amely megfelel a gyermek érdeklődésének, a jövőképeinek – és ne a divat, a szülő, a barát, a barát, a város szórakozási lehetőségei határozzák meg az iskolaválasztást. Nincs értelme 4-5 évig olyan tanulmányokkal lekötönni magát

a tanulónak, amely érdektelen a számára s csak kudarcot hozhat. S ne legyen szempont az sem, hogy hová lehet legkönnyebben bejutni, hanem az, hogy a fiatal a céljának a legmegfelelőbb iskolát válassza. A bejutás és bennmaradás érdekében pedig elő kell venni a legjobb szorgalmat. Hiszen a tudás az, amelyet soha el nem vehetnek tőlünk s a kitartó szorgalom mindig meg hozza gyümölcsét.

Az alábbiakban néhány határidő és feladat, amelyet folyamatosan is mertettünk a tanulókkal és a szülőikkel.

Kovács Béláné Pető Magdolna
pályaválasztási felelős

A felvétellel kapcsolatos feladatok, határidők a 2008/2009. tanévben 17/2008. (V. 9.) OM rendelet 3. számú melléklete

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 8. számú mellékletében meghatározott közép fokú iskolai felvételi eljárás lebonyolításának ütemezése a 2008/2009. tanévben

Határidők	Feladatok
2009.01.23.	Az általános felvételi eljárás kezdete.
2009.01.24., 10.00	Egységes írásbeli felvételi a nyolcadik évfolyamos, általános tantervű képzésre jelentkezők számára a közép fokú intézményekben.
2009.01.31., 10.00	Egységes írásbeli felvételi a tehetség gondozó képzésre jelentkező nyolcadik évfolyamosok számára a közép fokú intézményekben.
2009.02.12.	Az egységes írásbelit szervező közép fokú intézmények értesítik az írásbeli eredményéről a tanulókat.
2009.02.20.	Az általános iskola továbbítja a tanulói jelentkezési lapokat a közép fokú iskoláknak, a tanulói adatlapok első példányát pedig a Felvételi Központnak. (A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumba történő jelentkezésről a tanuló közvetlenül is megküldheti a jelentkezési lapot a gimnáziumnak, a tanulói adatlapot a Felvételi Központnak.) Jelentkezés a Honvédelmi Minisztérium által fenntartott iskolába.
2009.02.23.-03.13.	A szóbeli meghallgatások az általános felvételi eljárás keretében.
2009.03.17.	A közép fokú iskola eddig az időpontig nyilvánosságra hozza az ideiglenes felvételi jegyzéket.
2009.03. 19-20.	A tanulói adatlapok módosításának lehetősége az általános iskolában.
2009.03.23.	Az általános iskola eddig az időpontig elzárva őrzi az eredeti, korábban beküldött tanulói adatlap második példányát. A módosító tanulói adatlapot ekkor kell megküldeni a Felvételi Központnak.
2009.03.27.	A Felvételi Központ elektronikus formában megküldi a közép fokú iskoláknak a hozzájuk jelentkezettek névsorát ABC sorrendben.
2009.04.06.	A Felvételi Központ a módosító tanulói adatlapok alapján kiegészíti az ideiglenes felvételi jegyzékben közzétett névsort.
2009.04.08.	A közép fokú iskola igazgatója a végleges felvételi jegyzéket (rangsor, felvehető létszám, a biztosan fel nem veendő lista) megküldi a Felvételi Központnak (elektronikus úton és írásban).
2009.04.20.	A Felvételi Központ egyeztet az elektronikus és levélben érkezett igazgatói döntéseket, kialakítja a végeredményt az igazgatói döntések és tanulói adatlapok egyeztetése alapján, és elküldi azt a közép fokú iskoláknak (egyeztetett felvételi jegyzék).
2009.04.27.	A felvételt hirdető közép fokú iskolák megküldik a felvételtől vagy az elutasításról szóló értesítést a jelentkezőknek és az általános iskoláknak.
2009.05. 04-15.	Rendkívüli felvételi eljárást kell tartani, ha az általános felvételi eljárás keretében a felvehető létszám 90%-ánál kevesebb tanulót vettek fel.

Educatio 2009

„Gondolkodom, tehát ott vagyok!” – szól a mottója az idén már 9. alkalommal megrendezésre kerülő, két napos Educatio Nemzeti Oktatási Szakkiállításnak, mely rendezvény fő célja a leendő egyetemisták, ill. főiskolai hallgatók pályaválasztási kérdéseire való minél szélesebb körű válasz megadása. Az idej, egyébként ingyenesen látogatható kiállításon a különböző felsőoktatási intézmények mellett helyet kaptak külföldi egyetemek, nyelviskolák, tankönyvkiadók, taneszközyártók és -forgalmazók, valamint oktatással foglalkozó kutatóintézetek is. Nem véletlen tehát, hogy idén is közel 40.000 látogató volt kíváncsi a magyar oktatás ún. legnagyobb seregszemléjére.

Színvonalas szakmai előadásokon, bemutatókon vehettek részt a vendégek, és természetesen az intézményeket bemutató számos prospektussal is gazdagodhattak az érdeklődő diákok. „Némi leleményességgel bárki, aki kilátogatott az Educatio 2009-re, egy évtizedre elegendő tollal és vízszontáskával szerelhette fel magát.” – olvasható egy internetes cikkben a rendezvény eme tulajdonsága, mely a PR szakemberek ötleteinek eredménye. Fő előnye azonban véleményem szerint abban rejlik, hogy az intézmények magukkal visznek hallgatókat is, akikkel az érdeklődő felvételizők személyesen is beszélhetnek a diákéletéről, arról, hogy mennyire

nehéz vagy könnyű egy-egy képzés. Így a diákok szempontjából is megismerkedhetnek az iskolákkal, mely talán sokban hozzásegítheti őket a gyakran oly nehéz, az ember egész további életét meghatározó elhatározáshoz.

Itt van tehát újra az ideje eme döntés meghozatalának: hová tovább az érettségi után? Számos dolgot kell itt figyelembe venni: mint például az intézmény közelsége-távolsága sem elhanyagolható, de éppúgy a szakmákat illető tendenciák terén is érdemes körültekintően eljárni. Nos, akinél éppen aktuális eme dilemma, annak még van egy kis ideje böngészni a világhálón, hisz ott is hozzájuthat sok értékes információhoz a felsőoktatási felvétellel kapcsolatban. Az idő rövideje miatt – a jelentkezési lapok leadási határideje: február 15. – ilyenkor már nem tartanak nyílt napokat, de kivétel nélkül minden felsőoktatási intézmény rendelkezik internetes honlappal, mely tájékoztatást ad az ott induló szakokról, továbbképzésekről.

Mindenkinek sikeres döntéshozatalt és felvételt, valamint élményekben, eredményekben gazdag főiskolás/egyetemi éveket kívánok!

Lajkó Edina

Harmath József:

Tűnődés

Talán ott felejtette a nyár,
Üldögélt egy sápadt napon
Az udvaron, anyám.
Elmerengett a felhő vonulásán,
És benne az évek múlásában.
Július csontmelegítő
Szellői körbefonják.
És ő csak ámul, hogy távolodnak
Ég és föld között,
A holdba és a napba,
A vízbe és a földbe,
Fáradt csontok maradványai.
Így viszik őt is éveit –
Emlékek és reménység közt lassan.
Így sodorta ősz hajáig,
Hol már csak a szeretet fehér felhői
úsznak,
És a távolodó álmok,
A káprázatba fénylő remények,
Így viszik őt a szeszélyes évek
a felhőkig,
Ahol csak egyedül lehet,
Figyelve lent a sok kezét,
Melyek még egyszer visszaintenek.

www.harmathjosef.extra.hu
www.versiroverseny.hu

Pipafüst

Közéleti Civil Hírmondó

Kiadja:

Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság

Felelős kiadó:

Kovács Béláné Pető Magdolna

Szerkesztőség:

5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor u. 1.

Fax: (57) 422-527

E-mail: info@bedekovich.hu

Szerkesztőbizottság elnöke:

Dr. Palencsár Csaba

Készítette:

az Új Berea Kft.

Tel.: 455-9080, fax: 455-9081

e-mail: ujberea.kft@chello.hu

Felelős vezető:

a Kft. ügyvezető igazgatója

ISSN 1789-6304

A lap megjelenését támogatja:

Szociális és
Munkügyi
Minisztérium

Szociális és Munkügyi Minisztérium

Nemzeti Civil Alapprogram

Méregtelenítés – sose késő!

Elcsépeledt mondás, de igaz. Lakásunk, autónk tisztántartására szánunk időt, nem mondható el azonban ugyanez szervezeteink, testünk (és nemcsak bőrünk, fogaink, hajunk) tisztításáról.

Egy kis számolásra hívom a kedves Olvasót! Ha egy ember naponta csak 1 kg-nyi ételmet vesz magához átlagosan, 70 éves korára 70-szer 365 kg-ot, azaz több, mint 25 tonnát. Ennyi halad át a tápcsatorrán. Emészt a gyomrunk, bont le a bélrendszerünk, méregtelenít a májunkt stb. Szép teljesítmény.

A régi paraszti bölcsességet gyakrabban elővehetnénk napjainkban is. A nagyböjti időszak a téli disznótorok, evészetek után a szervezet méregtelenítését is hozta. Nagyon fontos tudnunk, hogy a méregtelenítés nem szimplán ételmegevonás, hanem lelünk, szellemünk tisztításáról is szól. Ma-napság az ismeretek széles tárházát adja a különféle szakirodalom, csak néhány irányadó gondolatra hívnám fel a figyelmet.

Mindenekelőtt a méregtelenítés témakörben *tájékozódjunk, tervezzük meg és figyeljünk magunkra!*

Köztudott, hogy a jóléti társadalmakban az állati fehérjék többszörösét fogyasztjuk a kívánatosnál, nem is beszélve az ipari feldolgozáson és finomításon átesett élelmiszerek adalékanyagainak a szervezetünkben történő felhalmozódásáról. Érdekes módon a vérkép mégis sokszor hiányállapotot jelez. A civilizált embert elhízott éhezőnek látják a táplálkozástudósok. Érdemes értékes (adott évszakban termő, lehetőleg nem agyonvegyszerezett) alapanyagból saját feldolgozással előállított ételeket tenni a család asztalára. Legalábbis *törekedjünk* erre. A húsból, otthon készített étkeken túl jó lenne bevezetni a nem csak finomított lisztből készült kenyerek, tészták fogyasztását. Barátkozunk a jó minőségű barna kenyerekkel, sokféle van már, ne restelljük elolvasni az összetételét. Ördögi körnek látszik, hogy az ipari előállítás során kivonódik egy sor érték az élelmiszerekből (pl. búzaszemből a korpa), amit később táplálékkiegészítőkkel próbálnak pótolni velünk, nem olcsón. A szénhidrát-

tokat ne csak a finomított répacukorból fedezzük, hanem használjunk mézet, aszalt gyümölcsöt, természetes nádcukrot, és fogyassunk több gyümölcsöt. Teljesen ingyenesen tavaszi salátát akár kertünk „vadregényesebb” részéről is összeállíthatunk. Egy kis friss csalánhajtás, gyermekláncfű, tyúkhúr megspékelhető zöldhagymával, kis hordós káposztával, olíva olajjal megcsöpögtetve. Szénsavmentes ásványvízzel turmix is készíthető belőlük. Fantáziánk határtalan. A zöldséglevelek az elsavasodott (ezért a betegségnek hamarabb helyt adó) szervezet lúgosításával teszik megfelelővé a PH értéket.

Mik segíthetnek még? A méregtelenítő légzést akár naponta beiktathatjuk az életünkbe néhány perc erejéig reggel és este a szabad levegőn. Nem több, mint szájon át kifújunk a levegőt és orron át jó mélyet lélegzünk, picit bent tartjuk.

A rendszeres, bármilyen jellegű, nekünk szimpatikus mozgás jótékonyan hat lelki, szellemi működésünkre egyaránt.

A fokozott folyadékbevitel (szénsavmentes ásványvíz), a tisztító gyógyteák kúraszerű alkalmazása szintén segít, a közkedvelt, de abszolút értéktelen szénsavas üdítők fogyasztását csökkentjük a minimumra.

Váltott zuhanyzás, a különféle masszázsok, a mostanában divatos szaunázás szintén segítenek beindítani szervezetünk tisztító folyamatait.

És amire a legkevesebb figyelmet szentelünk. Egyszer hallottam valahol, hogy Magyarország felett a negatív gondolatok összefüggő, sötét felhőt alkotnak. Egyre hihetőbbnek tűnik. Ismert a pszichológiából, hogy milyen sok múlik a gondolatainkon. Tegyük hát érte! Számúzzuk a negatív gondolatainkat, érzelmeinket! Mosolyogjunk, béküljünk ki haragosainkkal! Rendezzük kapcsolatainkat! Ki-ki meggyőződése szerint imádkozzon, relaxáljon, medítáljon.

Tanuljunk, hogy taníthassunk, és példát adhassunk gyermekeinknek, hiszen nem lesz könnyű eligazodni nekik sem a felkínált divatok, álértékek között.

T.B.É.

Mikszáth Kálmán: Farsangi tárca

„...De hát ezek a pesti bálók sem olyanok már ám, mint azelőtt. A szép leányok nem fogytak ki ugyan, hála istennek, s nem is fognak Magyarországról kifogyni soha, hanem bezzeg kifogyott a jókedv, s nem szegénység, mert hiszen a pazar pénz megkápáratja a szemeket, hanem bizonyos elszegényedés fojtó levegője lengedez a fényes Redoute-termekben.

Az emberek arcán az látszik, hogy az, aki itt van, mindenik valami nagy bajt hagyott odahaza, és az innen mintha a lábánál fogva húzná vissza.”

(Szegei Napló, 1881)

Dobogós non-szensz

Az MTV Szabadság téri székházát megvette az ÁPV Rt. 6 milliárdért az MTV-től. 4,5 milliárdért továbbadta egy „kanadai” cégnek.

Bukott kapásból 1,5 milliárdot rajta.

Az MTV nem tudott kiköltözni az épületből, mivel az új nem készült el. Így évi 2 milliárdért visszabérelte azt. Már kifizetett 4 milliárdot, s ki fog még 2 milliárdot. Összesen tehát 6 milliárdot. A „kanadai” cég mennyiért vette? 4,5 milliárdért. Már most nyert 1,5 milliárdot, plusz ugye ott az épület, amit lakásokká alakít és elad.

DE. Nem ér véget a történet.

Az MTV az új székházát nem megveszi, hanem bérlő.

18 évre.

Évente 3 milliárd forintért. (Havi 1 millió euró, azaz árfolyamingadozás esetén lehet évi 3,5 milliárd forint is.)

18 év alatt kifizet 54 milliárd forintot 250 Ft/euró árfolyamon. Mennyibe került az a bádogdoboz? Max. pár milliárd – ha az alvállalkozókat nem húzták le. 18 év után azonban nem lesz az MTV tulajdona, hanem akkor eldöntheti, hogy megveszi-e az épületet?! Kinek a pénzéből? A miénkben. Ki nyer rajta? Egy csapat szélhámos politikus s „üzletember”. Miért? Hogy fönntartsanak egy 5%-os nézettségű, kritikán aluli tévét!

Forrás: index.hu

Takarékláng is elég a passzív háznak

Alig fél év alatt készült el az ország első, nemzetközi előírásoknak is megfelelő passzív háza. A szadai otthon négyzetméterenkénti ára 230 ezer forintra jött ki. Minusz tíz fokban annyi energiát használtak a fűtésre, mint amennyit egy porszívó fogyaszt.

Kéttucatnyi olyan otthon épült eddig Magyarországon, amely majdnem megfelel a passzív házakra vonatkozó követelményeknek. A Pest megyei Szadán fél év alatt tető alá hozott 126 négyzetméteres otthon az első, amelyik teljesíti a kritériumokat – ezért kaphatta meg a darmstadti Passzív Ház Intézet hivatalos minősítését.

A passzív ház évente kevesebb mint 15 kWh fűtési energiát használ fel négyzetméterenként. Ez egy hagyományos épület energiaigényének öt százaléka, de egy korszerű előírások szerint épített háznak is mindössze ötöde.

Az ilyen típusú épületnél nagyon fontos a tájolás, szükség van a fényre, mert a ház északi frontján egyáltalán nincs ablak, délen viszont a szokásosnál jóval nagyobb üvegfelületeket építettek be a hőhasznosítás érdekében.

– Mi egy gyors, betonra épülő építési technológiát alkalmaztunk, míg az osztrákok a fát részesítik előnyben – tudtuk meg a tulajdonostól. A falak ötven centi vastagok, ebből harminc centi a külső szigetelés, tizenöt centi a beton és öt centi a belső szigetelés. A ház alapja húszcentis szigetelést kapott, míg a padlástérben a mennyezetre 68 centi szigetelés került. Az ablakok háromrétegű, extra hőszigetelő üvegezéssel készültek.

A szükséges energia zömét egy ötszáz literes víztartályba épített fűtőszál segítségével nyerik. A szálalattal fűtési energiát részben napenergia segítségével állítják elő, illetve végső esetben a hálózatról táplálják. (Az ötszáz literes tartályból nyerik a használati meleg vizet, továbbá a padlófűtés is innen megy.)

(Ötvös Zoltán, www.nol.hu)

Red-Scorpions Security Hungary Zrt.

Jászberény, Ady E. út 37.

Tel./fax: 06-57/407-747

<http://www.red-scorpions.hu>

E-mail: nagyg.redsc@invitel.hu

taczmanz.redsc@invitel.hu

rádiós átjelzéssel

GSM alapon

24 órás TÁVFELÜGYELET és JÁRÓRSZOLGÁLAT

kapcsolt telefonvonalon

GPRS alapon

Szekszárd újra, de nem utoljára...

„Mint a legszebb kék leányszem,
Mint a nyájas, őszi ég,
A szekszárdi szőlőfürtnek
Szeme olyan tiszta kék;
S hogyha már szőlőkorában
Ily varázsjátékot űz:
Hogy ne volna hát borában,
Hogy ne volna égi tűz!”
(Garay János: Szekszárdi bordal)

Az őszi túra második állomásán kezdtünk ismerkedni az ország egyik neves borvidékével, a szekszárdival. Most újra itt vagyunk. Na de miért is?

Mondhatnám azért, mert a vidék olyan nagy, vagy mert olyan nevezetes, vagy mert olyan híresek a borai, de nem ez, nem csak ez az igazság. Keresem azokat a borászokat, azokat a borászokat, amelyek

valamivel megragadnak: a finom boraikkal, ahogy bemutatják a munkájukat, hivatásukat, küzdelmüket és persze eredményeiket is.

Így jutottam el hozzájuk is még a múlt évben, és úgy véltem, ismerjük meg őket mindannyian. A borászatban sok a feladat, különösen így van ez ősszel, és bárhogy is próbáltunk megszervezni egy találkozást, az nem sikerült. Mondtuk mindketten, hogy majd jövőre. Az idő halad, és már 2009-et írunk. Visszaemlékezvén István ígéretére, elsőként őt kerestem meg.

Ismerjük meg együtt a szekszárdi Bodri családi pincészetet! Szőlővel és borral már öt generáció óta foglalkozik a család. Szőlőterületük 25 hektár, melyen a vidék jellegéhez igazodva többnyire kékszőlőt termelnek, de néhány fehér fajtát is fellel-

tünk. Modern feldolgozó acél tartályok várják a betakarított termést, hogy megkezdődhessen az anyag átalakulása. A kapacitása alapján akár kétszáz tonna szőlő fogadására is alkalmas. A család tervei szerint 100 ezer palack körülire bővíthet a termelés.

„A bor az első, ...nincsen második!” – mondja István a borok bemutatása közepete, ami komoly elkötelezettséget mutat. A terméskorlátozásnak nagyon fontos szerep jut, hogy elérhető legyen a kiváló minőség, és a másik fontos dolog a marketing, amit egy általuk megjelentetett színes újsággal is segítenek.

Kövessük ezt együtt hét tételben! Hét palack, és ami először szembe tűnik, a címlake. Remek figyelemfelhívó megoldás, egy összevissza tekergő szalag élénk színekkel. Nézzük, mi van belül! Olaszrizling Selection az első kínált nedű, mutatkozó fahordós jelekkel, remek illattal. Sauvignon Blanc fajtát ízelehetjük másodjára, a gyümölcsös illatával ismerkedve. Kanyarodjunk a vörösek irányába, de kicsit megállva még, mert itt egy málnás illatot mutató Portugieser Rosé „Orsi” névre keresztelve. Pinot Noir az első vörös, ami még talán kicsit fiatal, de nagy reményeket felmutató bor. Itt a Bikavér az a vörös cuvée, amit külön szabályoznak, hogyan kell készülnön és mi az összetétel. Vörösboros marhalábszár pörkölt, pásztortarhonyával, na ez még most nincs, de ehhez a borhoz nagyon illelne. A Kékfrankos Selection 2003-ból több versenyt megjárta és szép eredményeket elérő bor, és megízelve valljuk, nem volt ez véletlen.

A végére maradt a pincészet csúcs cuvée-je, az Optimus. Ez a bor csak kiemelkedő évjáratokban készül, három féle házassításából.

Recept

A Bodri Pincészet specialitása a **boros kuglóf**, amelyet a család ajánl az önálló márkanevű csúcsbor mellé – Optimus Cuvée, ami a pincészetünk legjobbjainak a legjobbjá.

Hozzávalók 6 személyre

- 30 dkg margarin
- 30 dkg kristálycukor
- 6 egész tojás
- 2 cs. vaníliás cukor

majd:

- 40 dkg liszt
- 1 cs. sütőpor
- 2 kiskanál kakaó
- 1,5 kiskanál fahéj
- 1 dl sűrű vörösbort (Bodri Optimus Cuvée)

Az 1. pontban leírt hozzávalókat jó alaposan géppel habosra verjük, majd ezután hozzáadjuk a többi alapanyagot. Jól kikent őzgerinc formába öntjük, majd 170 °C-os sütőben kb. 25 percig sütjük. Kihűtjük, majd olvasztott csokoládéval leöntjük. Tálaláskor forró szilvamártást adhatunk hozzá. Optimus Cuvée-vel együtt fogyaszthatjuk.

Bodri Orsolya

Újabb ismeretekkel lettünk gazdagabbak, újabb ízeket fedezhettünk fel, léptünk tovább a borkultúra és gasztronómia útján.

Viszontlátásra a következő állomáson.

Baranyi József

Fotó: Pető István

Aranycsapat – teremfocigála – jótékonyág

55 éve már, hogy volt egy nagy csapat. Az Aranycsapat.

1953. november 25-én írta be a nevét a sport világtörténelmébe azzal, hogy a sportág kitalálóját, az angolokat hazai pályán, a Wembley Stadionban először legyőzték labdarúgásban. Ez a legendás magyar-angol 6:3!

Ennek tiszteletére a Diákönkormányzat, élén Kovács Lászlóné Hulyák Éva tanárnővel, 24 órás teremfocigálát rendezett az általános iskolában 2008. november 28-án 14 órától 29-én 14 óráig. A nappali órákban az iskola tanulói, az este folyamán pedig helyi focicsapatok (pedagógusok, Kolibri női focicsapat, Samsung csapata, öregfiúk csapata, Péter Ferenc és csapata, Tanczikó Attila és csapata, Szakali János és csapata, Vaszcisku Zoltán és barátai, a boldogi iskola tanulói, védőnők, Gondozási Központ dolgozói) vettek részt, óránként váltva egymást. A gála célja egyrészt az volt, hogy szerették volna a résztvevőket emlékeztetni a régi sikeres csapatra. Másrészt a sportot, ezen belül is a labdarúgást kívánták ezzel népszerűsíteni. Mindenki szívvel-lélekkel rúgta a labdát, de itt végül nem voltak vesztes csapatok. Mindenki csak nyert! Egy lelkesedéssel végigmozgott, jó hangulatú órák.

És ezen a ponton vetődik fel a kérdés, hogy mi köze mindennek egy jótékonyághoz? A válasz nagyon egyszerű. A csapatok a nevezési díjat a Családsegítő és Gyer-

mejkölési Szolgálat, illetve a Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE) részére ajánlották fel. Több zsák ruha, cipő, játék, plüssállat, mesekönyv, bögre és szappan gyűlt így össze a résztvevőknek köszönhetően.

Aztán elérkezett 2008. december 17-én az a nap, amikor a Kultúrház nagytermét kb. 150 gyerek és az őket kísérő szülők töltötték meg. A Családsegítő Szolgálat szervezésében először a Boróka bábegyüttes egy karácsonyi témájú előadással, majd közös énekléssel örvendeztette meg lelkes kis közönségét. A tombolahúzás során minden gyerek kapott egy, a Donnert és Csizmarik Kft. által felajánlott édességsomagot és a focigálán összegyűlt játékokból is egyet-egyét. Senki sem maradhatott ki, végül minden gyerek tele kézzel távozott.

A ruhák, cipők szétosztását a későbbiekben a Családsegítő Szolgálat és a Nagycsaládosok Egyesülete szervezte meg.

Már a focigálán megfogalmazódott, milyen jó lenne, ha ez a kezdeményezés majd folytatódna!

Hiszen ez egy majdnem 500 főt mozgató rendezvénysorozat volt, amely a szervezőket és a résztvevőket dicséri!

Hisszük, hogy ellentététől hangos világunkban ez az összefogás igazán példaértékű lehet!

Rigó Krisztina

NOE jászfényszarui tagszervezetének vezetője

A farsang napjai

Farsanghétfő

Gyakran ezen a napon tartották az asszonyfarsangot. Húsvétig tilos az esküvő, a tánc és a vígadalom.

További elnevezése: húshagyóhétfő, böjtelőhétfő.

Húshagyókedd

Farsangtemetés időpontja. A farsang utolsó napja.

További elnevezése: húshagyási kedd, farsangkedd, madzaghagyókedd (utalás a madzagon lógó ételek elfogyására).

Hamvazószerda

Húsvéti böjt kezdete.

További elnevezése: szárazszerda, böjtfogszerda, böjtfőszerda.

Torkos csütörtök

A nagyböjtot egy napra felfüggesztették, hogy a farsangból maradt ételt elfogyassák. Emellett zsíros ételeket és fánkot készítettek. Húsvétig az utolsó alkalom a kiadós étkezésre.

További elnevezések: zabáló-, torkos-, tobzó-, kövér-, bodozú-, csonka csütörtök, halottak húshagyata, halottak csetertekik, kifsarsang (utóbbi többjelentésű szó, a karácsonyi időszakot megelőző ünnep elnevezése is).

Lejegyezte:

Baliné Bazsó Mária

A farsang tetőpontja az utolsó napok, a nagyböjtot megelőző időszak. A néphagyományok gazdagságát jelzi, hogy a napoknak számtalan elnevezése alakult ki a magyarlakta vidékeken. A kifejezések általában beszédesek: utalnak a soron következő böjtre (pl. csonthagyóvasárnap), a lakodalmi sokadalomra (vővasárnap) és az egyházi naptárra (ötvenedvasárnap). A farsangot lezáró hamvazószerda időpontja a húsvéti ünnepkör részeként évről évre változik. A fenti naptár az aktuális évet mutatja be.

Farsang farka

Farsangvasárnap, farsanghétfő és húshagyókedd összefoglaló neve, vagyis a farsang utolsó három napja.

További elnevezése: farsangháromnapok, háromnapok, húshagyó, húshagyat.

Farsangvasárnap

Sok helyen ezen a napon tűzték a legények kalapjukra a kiválasztott lányok bokrértáját. Mivel a nagyböjt idején tilos volt lakodalmat tartani, a farsangi időszak a párválasztás és a házasságkötés „csúcsidőszaka”.

További elnevezése: csonthagyóvasárnap, ötvenedvasárnap, sardóvasárnap, sonkahaagyóvasárnap, hathagyóvasárnap, kilencben hagyó harmad vasárnap, piroskavasárnap (piroska nevű kalács után), vővasárnap (ifjú férj a lány családjának kontójára mulatott), sardóvasárnap (sodrózás jelentése szerencsekívánás), vajhagyóvasárnap (görög katolikusoknál)